

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Географічний факультет

Кафедра економічної та соціальної географії

**«ГЕОГРАФІЯ КРАЇН АЗІЇ, ОКЕАНІЇ, АВСТРАЛІЇ»
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС**

КИЇВ – 2021

Матвієнко В.М., Стафійчук В.І. «Географія країн Азії, Океанії, Австралії»: навчально-методичний комплекс. К.: Видавництво «Альфа-ПК», 2021. 61 с.

Рецензенти:

Яценко Б. П., д. геогр. н., проф. кафедри країнознавства та туризму географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Кононенко О. Ю., к. е. н., доц. кафедри економічної та соціальної географії географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Протокол № 3 від 13 жовтня 2021 р.

Затверджено Науково-методичною комісією географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Протокол № 7 від 12 жовтня 2021 р.

Навчально-методичний комплекс розроблений для студентів географічного факультету, що навчаються за освітньою програмою 106 «Економічна географія» та освітньою програмою 014 «Середня освіта» (Географія) ЗВО України.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Система поточного, модульного та підсумкового контролю.....	6
Навчально-тематичний план лекцій і семінарських занять.....	8
Розгорнута програма дисципліни.....	9
Завдання для семінарських занять та самостійної роботи, рекомендації щодо їх виконання.....	13
Контрольні питання для самостійної діагностики знань.....	41
Тести для самоперевірки.....	43
Перелік питань, які виносяться на іспит.....	48
Рекомендована література та джерела до курсу.....	51
Додатки.....	54

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Географія країн Азії, Океанії, Австралії» є обов'язковою, однією з ключових країнознавчих дисциплін блоку професійної підготовки бакалаврів з географії для вивчення економіко-географічних особливостей розвитку окремих субрегіонів світу.

Навчальна дисципліна «Географія країн Азії, Океанії, Австралії» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-професійним рівнем бакалавр в галузі знань 10 – Природничі науки, освітньої програми 106 – Економічна географія та освітньої програми 014 – Середня освіта (Географія).

Викладається в обсязі 120 год. (4 кредити ECTS), з яких лекцій – 30 год., семінарських занять – 30 год., самостійна робота – 60 год. Завершується дисципліна іспитом.

Мета дисципліни – сформувати у студентів здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми при оцінці рівнів соціально-економічного розвитку субрегіонів та окремих країн світу, особливостей територіальної організації їх господарства та мати цілісний просторово-часовий погляд на сучасні соціально-економічні процеси, що відбуваються в світі. Вивчення навчальної дисципліни передбачає застосування сучасних теорій та методів дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів у різних країнах Азії, Океанії та Австралії з використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умов недостатності інформації.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами глибоких теоретичних знань з питань проведення типології країн світу за різними ознаками, висвітлення основних етапів формування політичної карти, розуміння основних характеристик, процесів, історії розвитку та складу досліджуваних субрегіонів світу, зокрема у:

- здатності до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел про динаміку, тенденції, закономірності та перспективи розвитку економічних, соціальних та політичних процесів у країнах Азії, Океанії та Австралії;

- здатності виробити навички міжособистісної взаємодії, працювати автономно, бути критичним у процесі оволодіння інформацією та оформленні аналітичних схем, картосхем, аналізувати та давати комплексну суспільно-географічну характеристику зарубіжних країн світу за регіонально-континентальним принципом;

- здатності застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства у країнах Азії, Океанії та Австралії у практичних ситуаціях;

- здатності зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку країн та територій Азії, Океанії, Австралії, її місця

у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Виконання семінарських завдань та самостійної роботи потребує глибокого розуміння теоретико-методологічних основ регіональної економічної і соціальної географії, основних термінів, понять та категорій дисципліни, існуючих підходів до типізації країн світу.

Підготовка до семінарських занять та виконання самостійної роботи передбачає володіння студентами наступними методами дослідження – аналізу, синтезу, індукції, дедукції, порівняльно-географічним, історико-географічним, описовим, статистичним, картографічним, районування, а також, навичками роботи з візуалізацією власних результатів досліджень у вигляді аналітичних таблиць, графіків, діаграм, картосхем, презентацій тощо.

Відповідно до тематики семінарських занять студенти послідовно ознайомлюються з економіко-географічними закономірностями просторової диференціації в межах Азії, Океанії та Австралії, окремих країн та територій, а саме:

- складом території, особливостями формування та розташування;
- географічними кордонами та розмірами складових регіону;
- місцем у світі, регіональною політикою, геополітикою і геостратегією, «гарячими» точками регіону;
- інтеграційними економічними і політичними об'єднаннями;
- природно-ресурсним потенціалом та проблемами його раціонального використання;
- населенням та системами розселення;
- рівнем економічного і соціального розвитку країн;
- розвитком та розміщенням промислового виробництва, галузями його спеціалізації;
- розвитком та розміщенням сільськогосподарського виробництва галузями його спеціалізації;
- транспортними й інфраструктурними мережами та системами;
- природною та культурною спадщиною;
- зовнішньоекономічними зв'язками та місцем у міжнародному поділі праці;
- особливостями економічного районування.

Самостійна робота студента – це форма організації навчального процесу, під час якої окремі завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Зміст самостійної роботи визначено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

У ході самостійної роботи студенти:

- засвоюють теоретичний матеріал з навчальної дисципліни (лекційний матеріал та окремі розділи та теми з рекомендованих літературних та електронних джерел);
- закріплюють знання, використовуючи необхідний інструментарій практичним шляхом (виконання аналітичних таблиць, картосхем, тестів для самоперевірки, відповіді на контрольні запитання);
- застосовують отримані знання й навички для аналізу проблемних ситуацій та вироблення правильного рішення (під час підготовки до семінарських занять, дискусій, письмового аналізу конкретної ситуації тощо).

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО, МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Форми оцінювання студентів: рівень досягнення поставлених цілей навчання визначається за результатами письмових контрольних робіт (тестових завдань), виступів на семінарських заняттях з підготовкою презентацій, участю у дискусії, засвоєнням основних показників соціально-економічного розвитку країн Азії, Океанії та Австралії, а також знанням економіко-географічного мінімуму на карті та за результатами екзаменаційної роботи.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні наступна:

- результати навчання – знання – до 50%;
- результати навчання – вміння – до 30%;
- результати навчання – комунікація – до 10%;
- результати навчання – автономність та відповідальність – до 10%.

Семестрове оцінювання:

1. Контрольні роботи (тести у вигляді відкритих та закритих запитань) оцінюються максимально у 30 балів (по 15 балів за кожну) протягом семестру.

2. Семінарські заняття у підсумку оцінюються максимально у 30 балів.

Максимальна кількість балів, які можуть бути отримані студентом протягом семестру до іспиту – 60 балів.

Підсумкове оцінювання у формі екзамену:

Максимальна кількість балів на екзамені – 40 балів, мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – 24 бали (60% максимальної кількості балів, відведених на екзамен).

Для студентів, які впродовж семестру не досягли мінімального рівня оцінки – 35 балів проводиться заключна семестрова контрольна робота, максимальна оцінка за яку не може перевищувати 30 балів.

Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критично розрахунковий мінімум – 35 балів, до складання іспиту не допускаються.

Організація оцінювання:

Оцінювання здійснюється впродовж семестру – усіх видів робіт, включаючи і самостійну роботу та виконання індивідуального завдання, а також під час екзаменаційної сесії. Завдання здаються студентами на кожному семінарському занятті, або у зазначений викладачем термін; за роботи подані пізніше зазначеного терміну, оцінка складає 60 % від максимальної кількості балів.

Контрольні роботи проводяться у середині та кінці семестру під час семінарських занять. За результатами навчання впродовж семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою. Яка розраховується як сума оцінок за кожен з двох модулів у семестрі та оцінки за іспит.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінар- ські	самостійна робота
Змістовий модуль 1				
1	Тема 1. Субрегіони Азії. Суспільно-географічна характеристика країн Східної Азії.	2	2	6
2	Тема 2. Японія: суспільно-географічна характеристика.	4	2	6
3	Тема 3. Китай: суспільно-географічна характеристика.	4	2	6
4	Тема 4. Суспільно-географічна характеристика країн Південно-Східної Азії.	2	4	6
5	Тема 5. Суспільно-географічна характеристика субрегіону Південна Азія. Індія.	4	4	6
Змістовий модуль 2				
6	Тема 6. Суспільно-географічна характеристика країн Південно-Західної Азії.	4	4	6
7	Тема 7. Туреччина: суспільно-географічна характеристика.	2	2	6
8	Тема 8. Суспільно-географічна характеристика країн Центральної та Північної Азії.	2	4	6
9	Тема 9. Австралія: суспільно-географічна характеристика.	2	2	6
10	Тема 10. Суспільно-географічна характеристика країн Океанії.	4	4	6
	ВСЬОГО	30	30	60

Загальний обсяг *120 год.*, у тому числі:

Лекції – *30 год.*,

Семінарські заняття – *30 год.*,

Самостійна робота – *60 год.*

РОЗГОРНУТА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Субрегіони Азії. Суспільно-географічна характеристика країн Східної Азії

Азія – склад території та особливості розташування. Географічні кордони і розміри. Характерні риси фізичної карти Азії. Природні умови і ресурси. Політична карта Азії. Населення. Міжнародні економічні організації Азії. Регіоналістські, автономістські та сепаратистські рухи і їх прояви у суспільному житті держав регіону. Особливості розміщення господарства Азії.

Східна Азія як головна складова Азійсько-Тихоокеанського регіону – однієї з найбільш активних зон світової політики й економіки сучасного світу. Країни і території Східної Азії.

Загальні відомості про регіон. Суспільно-географічне положення країн субрегіону. Природні умови і ресурси Східної Азії. Населення: демографічна ситуація, релігійний склад, зайнятість, особливості розміщення та урбанізація.

Особливості економічного розвитку та загальна характеристика господарства. Місце і значення регіону в міжнародному поділі праці. Розвинені і проблемні регіони Східної Азії.

Східна Азія як історико-культурний регіон. Особливості інтеграційних процесів на сучасному етапі розвитку. Місце і значення Китаю та Японії. Нові індустріальні країни. Зовнішньоекономічні зв'язки. Місце регіону за показниками розвитку туризму. Основні туристсько-рекреаційні території.

ТЕМА 2. Японія: суспільно-географічна характеристика

Територія. Географічне положення. Природні умови. Земля та інші природні ресурси. Сировинна залежність. Адміністративний поділ. Населення. Мегалополіс Токайдо. Георелігійна ситуація.

Загальна характеристика господарства. Політика самоізоляції. “Перше відкриття” Японії. Революція Мейдзі. “Друге відкриття” Японії – “японське диво” 50-60-х рр. ХХ ст. “Третє відкриття” Японії в 90-х рр. ХХ ст. Суспільний лад і державний устрій. Причини, можливість і умови перетворення в “другу” країну світу. Умови життя населення. Сучасна структура господарства. Промисловість. Енергетика. “Промисловий пояс” і його частини. Система науково-дослідних та конструкторських робіт і комплекси високих технологій. Післявоєнна трансформація сільського господарства. Агробізнес. Транспортний комплекс. Зв'язки між островами. Нематеріальна діяльність. Місце у міжнародному поділі праці.

Внутрішні відмінності та міста. Хоккайдо. Тохоку. Тюбу: Хокуріку, Тосан, Токай. Канто. Комплексна характеристика Токіо. Кінкі (Кансай). Кіото і Нара як історичні і культурні центри. Тюгоку, Сікоку, Кюсю. Природна і культурна спадщина Японії.

Південна Корея. Монголія. Коротка характеристика. Природне середовище. Населення. Етапи розвитку, галузі спеціалізації господарства. Місце у міжнародному поділі праці.

ТЕМА 3. *Китай: суспільно-географічна характеристика*

Територія і кордони. Географічне положення. Природні умови і ресурси. Адміністративний поділ. Населення. “Демографічний вибух” другої половини ХХ ст. Державна політика планування сім’ї. Сучасна демографічна ситуація. Природні рубежі. Схід і Захід. Китайське місто. Міське та сільське населення. Умови життя та зайнятість населення. Хуацяо. Конфуціанство, даосизм і буддизм. Суспільний лад і державний устрій. Соціальна й економічна політика і головні етапи розвитку після 1949 р. Спеціальні економічні зони. Місце в сучасному світі. Виробничий і ресурсний потенціал (абсолютні й відносні показники). Структура господарства. Промисловість. Сільське господарство, його роль, характерні риси, структура. Сільськогосподарські зони. Культура поливного рису. Транспорт. Нематеріальна діяльність. Зовнішні економічні зв’язки. Китайська цивілізація; її історичне ядро і центри. Природна і культурна спадщина Китаю. Туристські маршрути.

Внутрішні відмінності. Схід: Північний Китай (басейн Хуанхе), басейн Янцзи, Південний Китай, Дунбей (Північний Схід). Захід: Внутрішня Монголія, Сіньцзян, Тибет з Цинхаєм.

Сянган (Гонконг), Макао (Аоминь), Тайвань.

ТЕМА 4. *Суспільно-географічна характеристика країн Південно-Східної Азії*

Південно-Східна Азія – великий історико-культурний регіон світу. Територія. Географічне положення. Формування політичної карти. Інтеграційні процеси. Природні умови і ресурси. Населення. Іслам, буддизм, католицизм. Диференціація в рівнях економічного і соціального розвитку. Місце в світі. Загальна характеристика господарства. Сільське господарство. Культура поливного рису. Платаційні культури. Гірнична промисловість. Новітні працездатні виробництва. Транспортні системи. Малаккська протока. Зовнішні економічні зв’язки.

Сінгапур – острів, місто, держава, транспортний вузол світового значення. Чинники прискореного розвитку.

ТЕМА 5. *Суспільно-географічна характеристика субрегіону Південна Азія. Індія*

Південна Азія як один з найбільших цивілізаційних регіонів світу. Територія. Географічне положення. Політична карта регіону, історія її формування. Природні умови і ресурси. Населення. Індійці і дравіди. Індуїзм, іслам, буддизм. Сучасний рівень та особливості соціально-економічного розвитку. Причини сумної першості регіону в сучасному світі за масштабами та рівнем бідності населення. Вплив зовнішньополітичних

орієнтирів на економічний розвиток країн регіону. Роль регіону в історії світового сільського господарства.

Південна Азія як культурний регіон. Природні, історичні та культурні пам'ятки.

Індія. Місце в світі. Економіко-географічне положення та адміністративний поділ. Суспільний лад і державний устрій. Природні умови і ресурси. Расова, етнічна, демографічна та георелігійна ситуація. Розміщення населення. Міста: типи, функції, проблеми. Сільське розселення. Спосіб та умови життя населення. Етапи розвитку. Структура господарства. Сільське господарство. Промисловість. Біотехнології, алмазогранільна та ювелірна галузь. Транспорт. Нематеріальна діяльність. Зовнішні економічні зв'язки. Внутрішні відмінності. Північний Захід. Північний Схід. Захід і Центр. Південь.

Пакистан, Бангладеш, Шрі-Ланка (коротка характеристика).

ТЕМА 6. Суспільно-географічна характеристика країн Південно-Західної Азії

Територія. Географічне положення. Поняття «Близький Схід». Політична карта регіону, основні етапи її формування. Природні умови і ресурси. Нафтогазовий басейн Перської затоки.

Населення. Рівень економічного і соціального розвитку. Араби. Іслам, його вплив на соціальне життя регіону. Іслам за межами регіону. Ісламське місто. Спосіб та умови життя населення. Місце в світі. «Гарячі точки» регіону.

Загальна характеристика господарства. Сільське господарство. Структура, головні галузі та райони спеціалізації. Нафтогазова промисловість. Специфічні умови розвитку нафтодобувних країн Перської затоки з другої половини ХХ ст. Політика постнафтового розвитку. Транспорт. «Перехрестя континентів». Міжнародні морські, повітряні і наземні шляхи. Протоки Босфор і Дарданелли. Суецький канал. Транспортні проекти. Зовнішні економічні зв'язки.

Західна Азія (Машрик) і Північна Африка (Магриб) як культурний регіон. Археологічні та архітектурні пам'ятки різних епох. Єрусалим, Мекка та інші «священні» міста.

ТЕМА 7. Туреччина: суспільно-географічна характеристика

Особливості географічного положення. Природні умови та ресурси. Населення. Історичні особливості формування та розвитку. Державний устрій та участь у міжнародних інтеграційних об'єднаннях. Загальна характеристика господарства. Промисловість. Сільське господарство. Туризм. Внутрішні відмінності. Центральна Анатолія, Східна Анатолія, Південно-Східна Анатолія, Мармуроморський, Егейський, Середземноморський та Чорноморський економічні райони. Зовнішні економічні зв'язки.

Іран, Ірак, Саудівська Аравія (коротка характеристика).
Ліван, Ізраїль, Кувейт, Об'єднані Арабські Емірати (місце в регіоні).

ТЕМА 8. Суспільно-географічна характеристика країн Центральної та Північної Азії

Територія. Географічне положення. Політична карта регіону. Загальні відомості про регіон Центральної та Північної Азії. Природні умови і ресурси. Населення. Загальна характеристика господарства. Галузі спеціалізації промисловості. Галузі спеціалізації сільськогосподарства. Транспорт. Зовнішні економічні зв'язки країн Центральної та Північної Азії. Рекреація і туризм.

Казахстан. Особливості географічного положення. Природні умови та ресурси. Населення: чисельність, склад, трудові ресурси. Особливості розселення населення. Загальна характеристика господарства. Промисловість. Сільське господарство. Транспорт. Туризм. Зовнішні економічні зв'язки. Внутрішні відмінності.

ТЕМА 9. Австралія: суспільно-географічна характеристика

Географічне положення. Природний потенціал. Корінне населення. Українці в Австралії. Розміщення населення і міста. Суспільний лад і державний устрій. Адміністративний поділ.

Структура господарства. Особливості транспортної системи. Зовнішні економічні зв'язки. Експортні галузі сільськогосподарства і гірничої промисловості. Природна і культурна спадщина.

Внутрішні відмінності та міста: Південний Схід, Північний Схід, Захід-Центр, Північ, Тасманія.

ТЕМА 10. Суспільно-географічна характеристика країн Океанії

Територія. Особливості розміщення. Рівень розвитку і місце в світі. Історія відкриття, господарського освоєння та формування політичної карти. Меланезія, Полінезія та Мікронезія. Форми державного правління та устрою країн регіону. Природно-ресурсний потенціал та його оцінка, найбільші родовища корисних копалин. Населення: чисельність, динаміка, зайнятість, особливості розселення, урбанізація. Корінне населення регіону. Структура господарства. Сільське господарство. Рибальство. Промисловість. Туризм. Зовнішні економічні зв'язки. Природна і культурна спадщина.

Нова Зеландія. Географічне положення. Природні умови і ресурси. Населення. Загальна характеристика господарства. Галузева й територіальна структура промисловості. Загальна характеристика сільськогосподарства. Експортні галузі сільськогосподарства та промисловості. Особливості транспортної системи. Туризм. Зовнішні економічні зв'язки. Товарна і географічна структура експорту й імпорту. Природна і культурна спадщина. Внутрішні відмінності та міста.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇХ ВИКОНАННЯ

Семінарське заняття 1

Азія: загальна характеристика

Мета: виявити особливості соціально-економічного розвитку субрегіонів Азії.

Підготувати доповіді для виступу на семінарському занятті та обговорення наступних питань:

1. Політична карта Азії.
2. Природно-ресурсний потенціал.
3. Георелігійна ситуація.
4. Рівні соціально-економічного розвитку країн Азії.
5. Основні туристичні центри.
6. Трансформація зовнішньоекономічних комплексів країн регіону.

На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти порівняльну характеристику рівнів розвитку Кореїської Народно-Демократичної Республіки та Республіки Корея, заповнивши таблицю 1 (вибрати не менше, ніж 20 будь-яких співставних показників). Подати відповідні висновки.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика КНДР та РК

	Показник	КНДР	РК
1.	Тип господарства		
	Характеристики населення		
	Виробництво окремих видів сільгосппродукції		
	Виробництво окремих видів промислової продукції		
20.			

2. Охарактеризувати окремі галузі промисловості держав Азії. Нанести на контурну карту промислові центри.

Таблиця 2

Перша літера прізвища	Галузі промисловості
А, У	Гірничовидобувна промисловість (паливні ресурси)
Б, Ф	Чорна металургія
В, Х	Кольорова металургія
Г, Р	Машинобудування та металообробка
Д, Ч	Електротехнічне машинобудування
Е, Ш	Гірничовидобувна промисловість (кольорові метали)
Є, С	Гідроелектроенергетика
Ж, Я	Транспортне машинобудування
З, Т	Суднобудування та судноремонт
І, Ю	Хімічна промисловість
К, Щ	Нафтопереробна промисловість
Л	Виробництво тканин з хімічних волокон та шовку
М	Лісова, деревообробна
Н	Целюлозно-паперова промисловість
О, Ц	Бавовняна та вовняна промисловості
П	Тютюнова промисловість

Рекомендована література та джерела

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Блій Г. де, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ “Україна” О. І. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.
3. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
4. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. К. : Знання, 2011. 638 с.
5. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.
6. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.

7. Павлов С. В., Мезенцев К. В., Любіцева О. О. Географія релігій. Київ : АртЕК, 1998. 504 с.
8. Політична географія і геополітика : навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. К. : Либідь, 2007. 255 с.
9. Соціально-економічна географія світу // За ред. С. П. Кузика. Львів : Світ, 2002. 672с.
10. Социально-экономическая география зарубежного мира / Под ред В.В. Вольского. 2-е изд., испр. М. : Дрофа, 2003. 560 с.
11. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. UNCTAD Handbook of Statistic 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdstat44_en.pdf
2. Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org>
3. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>
4. Офіційний сайт Всесвітньої організації World Steel Association (статистика з чорної металургії). URL: <http://www.worldsteel.org>
5. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>
6. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
7. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
8. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарське заняття 2

Японія

Мета: виявити передумови, чинники, особливості суспільно-географічного розвитку та сучасний стан господарського комплексу Японії.

Підготувати доповіді для виступу на семінарському занятті та обговорення наступних питань:

1. Особливості суспільно-географічного розвитку Японії.
2. Місце Японії у міжнародному поділі праці.
3. Транспортний комплекс Японії.
4. Природна і культурна спадщина Японії.
5. Проблема сейсмічності та вулканізму.

На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Завдання для самостійної роботи

1. Заповнити таблицю характеристики економічних районів Японії (табл.1).

Таблиця 1

Характеристика економічних районів Японії

Район	Склад	Територія		Населення			Галузі спеціалізації		Опорна схема (головні міста і транспортні артерії)
		%	ППП	%	Густота	Найбільші міста	Промисловість	С/Г	

2. Охарактеризувати основні статті товарної торгівлі Японії (табл.2), що зумовили таку ситуацію на даному товарному ринку. Нанести на контурну карту основних торгівельних партнерів.

Таблиця 2

Зовнішньоекономічна діяльність

№ п.п.	Товар	№ п.п.	Товар
1.	Рис	16.	Автомобілі
2.	Нафта	17.	Верстати
3.	Залізна руда	18.	Мінеральні добрива
4.	Боксити	19.	Риба
5.	Бавовна	20.	Взуття
6.	Вовна	21.	Чай
7.	Кукурудза	22.	М'ясо
8.	Пшениця	23.	Телевізори
9.	Ліс	24.	Природний газ
10.	Сіль	25.	Фрукти
11.	Годинники	26.	Чавун
12.	Фотоапарати	27.	Сталь
13.	Відеомагнітофони	28.	Синтетичний каучук
14.	Кораблі	29.	Цукор
15.	Комп'ютерна техніка	30.	Соя

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
3. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. К. : Знання, 2011. 638 с.
4. Економічна і соціальна географія світу // Яценко Б. П., Кіптенко В. К., Любіцева О. О. та ін. К. : Наш час, 2013. 472 с.
5. Кузик С. Регіональна економічна і соціальна географія світу (розвинені країни) : навч. посібник / С. Кузик, Л. Котик, І. Ванда. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 148 с.
6. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.
7. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
8. Мальська М. П., Бордун О. Ю., Гамкало М. З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 184 с.
9. Матвієнко Н. М., Матвієнко В. М. Стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в Японії // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Географія* : Наук. збірник. 2020. Вип. 1/2 (76/77). С. 64-69. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2721.2020.76-77.9>
10. Матвієнко Н. М., Матвієнко В. М. Туристсько-рекреаційні ресурси Японії // *Географія та туризм*: Наук. журнал. К. : Альфа-ПК, 2020. Вип. 60. С. 16-25. DOI: <https://doi.org/10.17721/2308-135X.2020.60.16-25>
11. Політична географія і геополітика : навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. К. : Либідь, 2007. 255 с.
12. Юрківський В. М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. International Trade Statistics Yearbook 2018. Trade by Country. URL: <https://comtrade.un.org/pb/downloads/2018/VolII2018.pdf> – Vol. 1. – NY., 2019.
2. UNCTAD Handbook of Statistics 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdstat44_en.pdf
3. Офіційний сайт ОІСА (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>

4. Офіційний сайт Всесвітньої організації World Steel Association (статистика з чорної металургії). URL: <http://www.worldsteel.org>
5. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>
6. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
7. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
8. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарське заняття 3

Китай

Мета: виявити передумови, чинники, особливості розвитку та розміщення господарського комплексу Китаю.

Підготувати доповіді для виступу на семінарі та обговорення наступних питань:

1. Особливості становлення господарства Китаю в період побудови соціалізму.
2. Природно-ресурсний потенціал.
3. Демографічна ситуація в Китаї.
4. Види відкритих територій Китаю та їх роль у зовнішньоекономічних зв'язках.
5. Природна і культурна спадщина Китаю.

На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Завдання для самостійної роботи

1. Провести сільськогосподарське районування Китаю, визначивши ареали поширення основних культур рослинництва та напрямків тваринництва. Нанести на контурну карту виділені райони.

2. Вивчити існуючі підходи до економіко-географічного районування Китаю. Обґрунтувати економічну доцільність одного з них, або запропонувати власну сітку економіко-географічного районування. Нанести межі районів на контурну карту.

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Блій Г. де, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ “Україна” О. І. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.

3. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
4. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. К. : Знання, 2011. 638 с.
5. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.
6. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
7. Мальська М. П., Бордун О. Ю., Гамкало М. З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 184 с.
8. Політична географія і геополітика : навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. К. : Либідь, 2007. 255 с.
9. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. International Trade Statistics Yearbook 2018. Trade by Country. URL: <https://comtrade.un.org/pb/downloads/2018/VolII2018.pdf> – Vol. 1. – NY., 2019.
2. UNCTAD Handbook of Statistics 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdstat44_en.pdf
3. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>
4. Офіційний сайт Всесвітньої організації World Steel Association (статистика з чорної металургії). URL: <http://www.worldsteel.org>
5. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>
6. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
7. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
8. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарське заняття 4

Суспільно-географічна характеристика країн Південно-Східної Азії

Мета: виявити особливості природно-ресурсного потенціалу, населення, рівні розвитку та особливості розміщення галузей спеціалізації країн Південно-Східної Азії.

Підготувати доповіді-презентації. Виступи до 7 хв. На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Перелік тем для презентацій:

1. Порівняльна суспільно-географічна характеристика Брунею та В'єтнаму.
2. Порівняльна суспільно-географічна характеристика Індонезії та Камбоджі.
3. Порівняльна суспільно-географічна характеристика Лаосу та Малайзії.
4. Порівняльна суспільно-географічна характеристика М'янми та Сінгапуру.
5. Порівняльна суспільно-географічна характеристика Таїланду та Філіппін.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати реферат з відповідями на наступні запитання:

1. *Природно-ресурсний потенціал Східної Азії.*
2. *Проблеми соціально-економічного розвитку держав регіону.*
3. *Місце країн регіону в міжнародному поділі праці.*

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр "Академія", 2007. 688 с.
2. Блій Г. де, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ "Україна" О. І. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.
3. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
4. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. К. : Знання, 2011. 638 с.
5. Економіка зарубіжних країн : навчальний посібник для вузів: / А. П. Голіков, О. Г. Дейнека, Л. О. Позднякова, П. О. Черномаз. К. : Центр учбової літератури, 2008. 463 с.
6. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.
7. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
8. Мальська М. П., Бордун О. Ю., Гамкало М. З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 184 с.
9. Павлов С. В., Мезенцев К. В., Любіцева О. О. Географія релігій. Київ : АртЕК, 1998. 504 с.

10. Політична географія і геополітика : навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. К. : Либідь, 2007. 255 с.
11. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. Країни світу. URL: www.world-countries.org.ua
2. Основні огляди і доповіді ООН в економічній і соціальній сферах. URL: <http://www.un.org>
3. Офіційний сайт FAO (статистика з сільського господарства – Food and Agricultural Organization of the United Nations). URL: <http://www.fao.org>
4. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>
5. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>
6. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
7. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
8. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарське заняття 5

Суспільно-географічна характеристика країн Південної Азії

Мета: виявити особливості природно-ресурсного потенціалу, населення, рівень розвитку та особливості розміщення галузей спеціалізації країн Південної Азії.

Підготувати доповіді-презентації. Виступи до 7 хв. На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Перелік тем для презентацій:

1. Суспільно-географічна характеристика Бангладеш.
2. Суспільно-географічна характеристика Бутану.
3. Суспільно-географічна характеристика Мальдів.
4. Суспільно-географічна характеристика Непалу.
5. Суспільно-географічна характеристика Пакистану.
6. Суспільно-географічна характеристика Шрі-Ланки.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати реферат на тему «Південна Азія: суспільно-географічна характеристика» з відповідями на наступні запитання:

1. *Склад території, особливості розміщення субрегіону Південна Азія.*

2. *Природно-ресурсний потенціал.*
3. *Демографічна ситуація.*
4. *Галузі спеціалізації промисловості та сільського господарства.*
5. *Природна та культурна спадщина.*

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Блій Г. де, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ “Україна” О. І. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.
3. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
4. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. К. : Знання, 2011. 638 с.
5. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны : Учебник / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. М. : Гардарики, 2003. 928 с.
6. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.
7. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
8. Мальська М. П., Бордун О. Ю., Гамкало М. З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 184 с.
9. Політична географія і геополітика : навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. К. : Либідь, 2007. 255 с.
10. Юрківський В. М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. Країни світу. URL: www.world-countries.org.ua
2. Основні огляди і доповіді ООН в економічній і соціальній сферах. URL: <http://www.un.org>
3. Офіційний сайт FAO (статистика з сільського господарства – Food and Agricultural Organization of the United Nations). URL: <http://www.fao.org>
4. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>
5. Офіційний сайт Всесвітньої організації World Steel Association (статистика з чорної металургії). URL: <http://www.worldsteel.org>
6. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>

7. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
8. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
9. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарське заняття 6

Індія

Мета: виявити передумови, чинники, особливості розвитку та розміщення господарського комплексу Індії.

Підготувати доповіді-презентації. Виступи до 7 хв. На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Перелік тем для презентацій:

1. Роль природних умов та ресурсів у формуванні господарського комплексу Індії.
2. Соціальні проблеми та структура зайнятості.
3. Промисловість Індії: галузі спеціалізації та особливості розміщення.
4. Сільське господарство Індії: галузі спеціалізації та особливості розміщення.
5. Туристсько-рекреаційний комплекс Індії.

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризувати галузеву структуру промисловості Індії. Прослідкувати географічні напрямки територіальних зрушень галузі у XXI столітті. Нанести на контурну карту основні елементи територіальної структури галузі (обирається одна галузь з таблиці 1).

Таблиця 1

Перша літера прізвища	Галузі промисловості
Ж, Я	Гірничовидобувна промисловість (паливні ресурси)
П	Чорна металургія
В, Х	Кольорова металургія
Л	Машинобудування та металообробка
Д, Ч	Електротехнічне машинобудування
Н	Гірничовидобувна промисловість (дорогоцінне каміння та метали)
Є, С	Електроенергетика

А, У	Транспортне машинобудування
З, Т	Шкіряна і взуттєва
І, Ю	Хімічна промисловість
К, Щ	Нафтопереробна промисловість
Г, Р	Джутова промисловість
М,	Харчова промисловість
Е, Ш	Виробництво чаю та кави
О, Ц	Бавовняна промисловість
Б, Ф	Цукрова промисловість

2. На контурній карті нанести галузі спеціалізації сільського господарства регіонів Індії. Охарактеризувати дану схему.

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
3. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.
4. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
5. Мальська М. П., Бордун О. Ю., Гамкало М. З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 184 с.
6. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. UNCTAD Handbook of Statistic 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdstat44_en.pdf
2. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>
3. Офіційний сайт Всесвітньої організації World Steel Association (статистика з чорної металургії). URL: <http://www.worldsteel.org>
4. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>

5. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
6. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
7. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарське заняття 7

Суспільно-географічна характеристика країн Південно-Західної Азії

Мета: виявити особливості природно-ресурсного потенціалу, населення, рівні розвитку та особливості розміщення галузей спеціалізації країн Південно-Західної Азії.

Підготувати доповіді-презентації. Виступи до 7 хв. На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Перелік тем для презентацій:

1. Рівні соціально-економічного розвитку країн Південно-Західної Азії.
2. Нафтовидобувні країни Перської затоки.
3. Населення. Іслам: його ідеологія і значення для розвитку регіону.
4. Гарячі точки”, їх вплив на рівень розвитку держав регіону.
5. Основні туристичні центри.
6. Природна і культурна спадщина.

Завдання для самостійної роботи

1. Виявити товарну структуру експорту країн Південно-Західної Азії і, заповнивши таблицю, оцінити їх місце у міжнародному поділі праці за основними групами товарів (держави визначаються викладачем).

Таблиця 1

Групи товарів	Загальний експорт, тис. дол.	%		
		По країні вцілому	Від регіону	Від світу
Продукція тваринництва				
Продукція рослинництва				
Продукція харчової пром-ті				
Мінеральна сировина				

Продовження таблиці 1

Продукція хімічної пром-ті				
Деревина і вироби з неї				
Будівельні матеріали				
Продукція металургії				
Машини і устаткування				

2. Визначити місце країн регіону в експорті нафти і нафтопродуктів серед країн світу. Побудувати картосхему видобутку, переробки та експорту нафти.

3. Прослідкувати динаміку експорту та імпорту послуг у розрізі держав регіону.

Таблиця 2

Роки Держави регіону	Експорт, FOB, млн. дол.					Імпорт, CIF, млн. дол.				
	2000	2005	2010	2015	2020	2000	2005	2010	2015	2020

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Блій Г. де, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ “Україна” О. І. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.
3. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
4. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. К. : Знання, 2011. 638 с.
5. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны : Учебник / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. М. : Гардарики, 2003. 928 с.
6. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.

7. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
8. Мальська М. П., Бордун О. Ю., Гамкало М. З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 184 с.
9. Політична географія і геополітика : навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. К. : Либідь, 2007. 255 с.
10. Юрківський В. М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. International Trade Statistics Yearbook 2018. Trade by Country. URL: <https://comtrade.un.org/pb/downloads/2018/VolII2018.pdf> – Vol. 1. – NY., 2019.
2. Країни світу. URL: www.world-countries.org.ua
3. Офіційний сайт FAO (статистика з сільського господарства – Food and Agricultural Organization of the United Nations). URL: <http://www.fao.org>
4. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>
5. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>
6. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
7. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
8. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарське заняття 8 **Туреччина**

Мета: виявити передумови, чинники, особливості розвитку та розміщення господарського комплексу Туреччини.

Підготувати доповіді для виступу на семінарі та обговорення наступних питань:

1. Природно-ресурсний потенціал Туреччини.
2. Населення: чисельність, національний склад, зайнятість, особливості розселення.
3. Структурні зміни у господарському комплексі Туреччини.
4. Туреччина у міжнародному поділі праці.

На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати реферат на тему «Туреччина: суспільно-географічні особливості розвитку» з відповідями на наступні запитання:

- 1. Склад території, особливості розміщення Океанії.*
- 2. Етнічні проблеми Туреччини.*
- 3. Туристсько-рекреаційний комплекс Туреччини.*
- 4. Природна і культурна спадщина.*

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
3. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.
4. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
5. Мальська М. П., Бордун О. Ю., Гамкало М. З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 184 с.
6. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. UNCTAD Handbook of Statistic 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdstat44_en.pdf
2. Країни світу. URL: www.world-countries.org.ua
3. Офіційний сайт FAO (статистика з сільського господарства – Food and Agricultural Organization of the United Nations). URL: <http://www.fao.org>
4. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>
5. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>
6. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
7. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
8. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарське заняття 9

Суспільно-географічна характеристика країн Кавказу

Мета: виявити особливості природно-ресурсного потенціалу, населення, рівень розвитку та особливості розміщення галузей спеціалізації країн Кавказу.

Підготувати доповіді-презентації. Виступи до 7 хв. На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Перелік тем для презентацій:

1. Географічне положення, місце в світі, природні, історичні та геополітичні особливості розвитку регіону.
2. Суспільно-географічна характеристика Грузії.
3. Суспільно-географічна характеристика Вірменії.
4. Суспільно-географічна характеристика Азербайджану.

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Блій Г. де, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ “Україна” О. І. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.
3. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
4. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. К. : Знання, 2011. 638 с.
5. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны : Учебник / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. М. : Гардарики, 2003. 928 с.
6. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.
7. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
8. Політична географія і геополітика : навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. К. : Либідь, 2007. 255 с.
9. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. Країни світу. URL: www.world-countries.org.ua

2. Офіційний сайт FAO (статистика з сільського господарства – Food and Agricultural Organization of the United Nations). URL: <http://www.fao.org>
3. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>
4. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>
5. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
6. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
7. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарське заняття 10 **Суспільно-географічна характеристика** **країн Центральної та Північної Азії**

Мета: виявити особливості природно-ресурсного потенціалу, населення, рівень розвитку та особливості розміщення галузей спеціалізації країн Центральної та Північної Азії.

Підготувати доповіді-презентації. Виступи до 7 хв. На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Перелік тем для презентацій:

1. Суспільно-географічна характеристика Казахстану.
2. Суспільно-географічна характеристика Киргизстану.
3. Суспільно-географічна характеристика Таджикистану.
4. Суспільно-географічна характеристика Туркменістану.
5. Суспільно-географічна характеристика Узбекистану.
6. Суспільно-географічна характеристика Північної Азії.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати реферат на тему «Суспільно-географічна характеристика Північної Азії» з відповідями на наступні запитання:

1. *Склад території, особливості розміщення Північної Азії.*
2. *Природно-ресурсний потенціал Північної Азії.*
3. *Демографічна ситуація.*
4. *Галузі спеціалізації промисловості та сільського господарства.*

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Блій Г. де, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ “Україна” О. І. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.

3. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
4. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. К. : Знання, 2011. 638 с.
5. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны : Учебник / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. М. : Гардарики, 2003. 928 с.
6. Країнознавство: Підручник / за заг. ред. Крижанівського В. П., Головченка В. І. К. : ВПЦ “Київський університет”, 2008. 658 с.
7. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.
8. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
9. Політична географія і геополітика : навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. К. : Либідь, 2007. 255 с.
10. Трохимчик С.В., Федунь О.В. Політична географія світу : Навч. посіб. 2-е вид., К.: Знання, 2007. 422 с.
11. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. Країни світу. URL: www.world-countries.org.ua
2. Офіційний сайт FAO (статистика з сільського господарства – Food and Agricultural Organization of the United Nations). URL: <http://www.fao.org>
3. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>
4. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>
5. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
6. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
7. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарське заняття 11

Австралія

Мета: виявити передумови, чинники, особливості розвитку та розміщення господарського комплексу Австралії.

Підготувати доповіді-презентації. Виступи до 7 хв. На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача,

дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Перелік тем для презентацій:

1. Природно-ресурсний потенціал.
2. Населення. Українська діаспора: географія і роль у австралійському суспільстві.
3. Місце у міжнародному поділі праці.
4. Галузева структура господарства Австралії.
5. Природна та культурна спадщина.

Завдання для самостійної роботи

1. Провести сільськогосподарське районування Австралії, показавши на контурній карті ареали вирощування основних сільськогосподарських культур. Охарактеризувати місце Австралії на світових ринках аграрної продукції.
2. Охарактеризувати територіальні зрушення видобутку корисних копалин. Нанести на контурну карту основні басейни та родовища. Показати їх роль у формуванні зовнішніх економічних зв'язків (табл. 1).

Таблиця 1

Початкова літера прізвища	Мінерально-сировинні ресурси	Початкова літера прізвища	Мінерально-сировинні ресурси
А, Ч	Кам'яне вугілля	І, Х	Вольфрамові руди
Б, Щ	Уранові руди	К	Кобальтові руди
В	Золото	Л	Нікелеві руди
Г, Ю	Олов'яні руди	М	Титанові руди
Д	Поліметалічні руди	Н	Ванадієві руди
Е, Є	Срібло	О	Марганцеві руди
Ж, З	Мідні руди	П	Залізні руди
Ш, Я	Алюмінієві руди	Р	Буре вугілля
С	Нафта	У, Ц	Калійні солі
Т	Природний газ	Ф	Магнезит

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр "Академія", 2007. 688 с.
2. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.

3. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. К. : Знання, 2011. 638 с.
4. Кузик С. Регіональна економічна і соціальна географія світу (розвинені країни) : навч. посібник / С. Кузик, Л. Котик, І. Ванда. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 148 с.
5. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
6. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. UNCTAD Handbook of Statistic 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdstat44_en.pdf
2. Країни світу. URL: www.world-countries.org.ua
3. Офіційний сайт Австралійського статистичного бюро. URL: <http://www.abs.gov.au>
4. Офіційний сайт FAO (статистика з сільського господарства – Food and Agricultural Organization of the United Nations). URL: <http://www.fao.org>
5. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>
6. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>
7. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
8. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
9. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарське заняття 12

Океанія

Мета: виявити особливості природно-ресурсного потенціалу, населення, рівень розвитку та особливості розміщення галузей спеціалізації країн Океанії.

Підготувати доповіді-презентації. Виступи до 7 хв. На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Перелік тем для презентацій:

1. Суспільно-географічна характеристика Вануату та Кірибаті.
2. Суспільно-географічна характеристика Маршаллових островів та Мікронезії.
3. Суспільно-географічна характеристика Науру та Палау.

4. Суспільно-географічна характеристика Самоа (Західне Самоа) та Тувалу.
5. Суспільно-географічна характеристика Тонга та Соломонових островів.
6. Суспільно-географічна характеристика Папуа-Нова Гвінея та Фіджі.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати реферат на тему «Океанія: суспільно-географічні особливості розвитку» з відповідями на наступні запитання:

1. *Склад території, особливості розміщення Океанії.*
2. *Природно-ресурсний потенціал Океанії.*
3. *Демографічна ситуація.*
4. *Галузі спеціалізації промисловості та сільського господарства.*
5. *Природна та культурна спадщина.*

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Блій Г. де, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ “Україна” О. І. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.
3. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
4. Довідковий атлас світу / В. В. Молочко, Ж. Є. Вовк, І. Л. Дрогушевська та ін. К. : ДНВП «Картографія», 2010. 328 с.
5. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.
6. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
7. Політична географія і геополітика : навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. К. : Либідь, 2007. 255 с.
8. Страны и народы. Научно-популярное географо-этнографическое издание: в 20 т. М., 1978-1985.
9. Трохимчик С.В., Федунь О.В. Політична географія світу : Навч. посіб. 2-е вид., К.: Знання, 2007. 422 с.
10. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. Країни світу. URL: www.world-countries.org.ua
2. Офіційний сайт FAO (статистика з сільського господарства – Food and Agricultural Organization of the United Nations). URL: <http://www.fao.org>
3. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>

4. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>
5. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
6. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
7. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарське заняття 13 Нова Зеландія

Мета: виявити передумови, чинники, особливості суспільно-географічного розвитку та сучасний стан господарського комплексу Нової Зеландії.

Підготувати доповіді для виступу на семінарському занятті та обговорення наступних питань:

1. Природно-ресурсний потенціал.
2. Населення: чисельність, динаміка, зайнятість, особливості розселення.
3. Місце у міжнародному поділі праці.
4. Галузева структура господарства.
5. Природна та культурна спадщина.

На семінарських заняттях студенти активно формують питання до доповідача, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати власні висновки та відстоювати власну думку.

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
3. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. К. : Знання, 2011. 638 с.
4. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
5. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. UNCTAD Handbook of Statistic 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdstat44_en.pdf
2. Країни світу. URL: www.world-countries.org.ua

3. Офіційний сайт Австралійського статистичного бюро. URL: <http://www.abs.gov.au>
4. Офіційний сайт FAO (статистика з сільського господарства – Food and Agricultural Organization of the United Nations). URL: <http://www.fao.org>
5. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>
6. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>
7. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
8. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
9. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

Семінарські заняття 14-15

Комплексна суспільно-географічна характеристика країн Азії

Мета: ознайомити студентів із основними показниками природного, демографічного, економічного і соціального характеру, які стосуються всіх країн Азії і полегшити їм опанування основного лекційного матеріалу, а також допомогти у підготовці та здачі іспиту з предмету.

Підсумкові семінарські заняття проводяться на основі підготовленого протягом місяця завдання для самостійної роботи (див. нижче) у вигляді захисту у викладача, який проводить семінарські заняття. Зміст захисту полягає у тому, що викладач у довільній формі запитує про будь-які відомості зі складеної таблиці (загалом – 5-6 питань), а студент відповідає на них. За результатами захисту виставляється оцінка, яка впливає як на поточний, так і на підсумковий контроль.

Допускається виконувати роботу частинами, використовуючи поділ праці (частину роботи виконує один студент, частину – другий, частину – третій і т.д.), але захист роботи суто індивідуальний і за всім змістом відразу. Студенти, які не захистили роботу, до іспиту не допускаються!

Завдання для самостійної роботи

Робота укладається у вигляді великої (розгорнутої) таблиці, в якій у першому стовпчику проставляється назва країни за абеткою, а в наступних стовпчиках – показники і характеристики, які описують цю країну. Найкраще виконувати таблицю у програмі Microsoft Excel, але це не принципово і допускаються інші формати. Підсумковий варіант роботи повинен бути роздрукований і представлений викладачу у паперовому вигляді. Після успішного захисту робота повертається студенту для подальшого використання.

Орієнтовний вигляд таблиці такий (таблиця продовжується вправо до необхідної ширини):

	країна	регіон	площа	вихід до моря	чисельність населення	густота населення	природний рух	столиця	...
1.									...
2.									...
3.									...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Короткий опис показників, які заносяться до таблиці:

1. Назва країни згідно абетки;
2. Регіон Азії, до якого відноситься країна:
  - a. *Східна Азія* (Китай, Гонконг, Аоминь, Тайвань, Японія, Монголія, КНДР, Південна Корея);
  - b. *Південно-Східна Азія* (Бруней, В'єтнам, Індонезія, Камбоджа, Лаос, Малайзія, М'янма, Сінгапур, Таїланд, Філіппіни, Східний Тімор)
  - c. *Південна Азія* (Індія, Пакистан, Бангладеш, Шрі-Ланка, Непал, Бутан, Мальдіви);
  - d. *Південно-Західна Азія* (Азербайджан, Афганістан, Бахрейн, Грузія, Вірменія, Ємен, Ізраїль, Ірак, Іран, Йорданія, Катар, Кіпр, Кувейт, Ліван, ОАЕ, Оман, Саудівська Аравія, Сирія, Туреччина).
  - e. *Центральна Азія* (Казахстан, Киргизстан, Таджикистан, Туркменістан, Узбекистан).
  - f. *Північна Азія* (азійська частина Росії).
3. Розмір території у тис.км²;
4. Наявність виходу до моря – дуже значний (наполовину чи більше оточені водою), значний (є можливість для облаштування достатньої кількості портів), незначний (лише 1-2 порти), відсутній;
5. Чисельність населення у млн. жит.;
6. Густота населення – чол./км²;
7. Рівень урбанізації - % міського населення;
8. Природний рух – у ‰;
9. Столиця;
10. Головні міста:
  - a. для невеликих за площею та населенням держав – не потрібно;
  - b. для країн із населенням до 5 млн. – 2-3 міста;
  - c. для країн із населенням 5-15 млн. – 4-5 міст;
  - d. для країн із населенням 15-50 млн. – 6-7 міст;
  - e. для країн із населенням понад 50 млн. – не менше 8 міст.
11. Національний склад населення – вказати у % частку основних етнічних груп (менші за 2-3% можна не зазначати);
12. Релігійний склад населення – вказати основні релігійні течії, які сповідує населення;

13. Мінеральні ресурси – вказати основні види корисних копалин (паливні, рудні, нерудні), якими володіє країна, унікальні запаси можна виділити іншим шрифтом);
14. Земельні ресурси - % земель, що знаходяться у с/г використанні;
15. Лісові ресурси - % земель, зайнятих лісами;
16. ВВП – валовий внутрішній продукт у млрд. дол.;
17. ВВП/на д.н. – загальний обсяг ВВП країни, поділений на чисельність її населення (можна округлювати до круглого числа чи до 0,5);
18. Основні галузі промисловості – вказати ті галузі промисловості, на яких найбільше спеціалізується країна (наприклад: металургія, машинобудування [судна, автомобілі, літаки, верстати, зброя, точні прилади], хімія, продукти лісопереробки, легка промисловість тощо);
19. Основні галузі сільського господарства – вказати галузі спеціалізації сільського господарства країни (наприклад: рослинництво – зернові культури, виноградарство, олійні тощо; тваринництво – м’ясомолочне скотарство, свинарство, козівництво тощо);
20. Основні галузі сфери послуг - вказати ті галузі третинної сфери, на яких найбільше спеціалізується країна (наприклад: туризм, фінанси, транзит, портове господарство тощо).

Рекомендована література

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Блій Г. де, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ “Україна” О. І. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.
3. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
4. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. К. : Знання, 2011. 638 с.
5. Географія транспорту : навч. посіб. / В. І. Дорошенко, К. Д. Діденко. Київ : нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Київський університет, 2010. 183 с.
6. Довідковий атлас світу / В. В. Молочко, Ж. Є. Вовк, І. Л. Дрогушевська та ін. К. : ДНВП «Картографія», 2010. 328 с.
7. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.
8. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
9. Мальська М. П., Бордун О. Ю., Гамкало М. З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 184 с.
10. Павлов С. В., Мезенцев К. В., Любіцева О. О. Географія релігій. Київ : АртЕК, 1998. 504 с.

11. Соціально-економічна географія світу // За ред. С. П. Кузика. Львів : Світ, 2002. 672с.
12. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткові ресурси:

1. International Trade Statistics Yearbook 2018. Trade by Country. URL: <https://comtrade.un.org/pb/downloads/2018/VolII2018.pdf> – Vol. 1. – NY., 2019.
2. Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org>
3. UNCTAD Handbook of Statistics 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdstat44_en.pdf
4. Країни світу. URL: www.world-countries.org.ua
5. Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL: <http://www.unido.org>
6. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
7. Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
8. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ Й ВИКОНАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ЗАВДАНЬ

Успішне виконання передбачених завдань та самостійної роботи дозволить отримати та закріпити знання з курсу «Географія країн Азії, Океанії, Австралії».

Підготовка до семінарських занять здійснюється відповідно до планів занять з визначеними в них темами, питаннями для обговорення та завданнями для самостійної роботи.

Доповідь на семінарі повинна мати чітку, логічну та послідовну структуру, що дозволить послідовно розкрити конкретне проблемне питання протягом 5-7 хв. При підготовці доповіді особливу увагу слід приділити опрацюванню підручників, монографій, збірників наукових праць, періодичних видань, у тому числі електронних.

Запитання до доповідача повинні бути зрозумілими, логічно сформульованими, конкретними та відповідати темі доповіді.

Відповіді на питання на семінарських заняттях мають бути чіткими та аргументованими.

Доповнення повинні бути по суті питання, що обговорюється та не містити повторень.

Зауваження до виступів допускаються лише у випадках їх аргументованого та конструктивного викладення, виключно за темою доповіді.

Виконання *самостійної роботи* передбачає детальний аналіз різноманітних джерел інформації, підготовку рефератів, складання аналітичних таблиць та картосхем.

При підготовці *доповідей-презентацій* варто звернути увагу на скорочені викладення загальноприйнятих наукових термінів та понять, використання наукового стилю викладення матеріалу в письмовій та графічній формі, доповнення текстової інформації сучасними статистичними, картографічними та іншими матеріалами з обов'язковим посиланням на першоджерела. Всі презентації необхідно завершувати списком використаних джерел.

Найбільш придатною для виконання та представлення презентацій є програма *Power Point*.

Рекомендований *обсяг* повинен складати 10-15 слайдів.

Орієнтовний *час* представлення презентацій 7-10 хв.

Основними *критеріями оцінювання* доповідей-презентацій є їх змістовне наповнення, актуальність інформації та обґрунтованість висновків.

Програмний матеріал дисципліни передбачає два змістовні модулі, а також, обов'язкове виконання та захист останньої самостійної роботи.

Для оволодіння навиками збору, аналізу та представлення суспільно-географічної інформації передбачається виконання усіх видів робіт у електронному вигляді з використанням комп'ютерної техніки та прикладного програмного забезпечення.

При оформленні таблиць необхідною умовою є наявність її назви зверху та дотримання запропонованих у даному виданні зразків. Важливо для оформлення тексту в таблицях використовувати гарнітуру Times New Roman, шрифт розміром 12-14 друкарських пунктів. У рядках таблиць обов'язково мають бути зазначені одиниці виміру показників та дотримані загальноприйняті правила оформлення.

Для кращого оволодіння програмним матеріалом та підготовки до контрольних робіт доцільно опрацьовувати рекомендовані джерела та знаходити відповіді на контрольні запитання, які наведені нижче.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЗНАНЬ

1. Вкажіть абсолютні, конституційні та теократичні монархії в Азії.
2. Назвіть країни перехідних економік в Азії.
3. Які особливості географічного положення країн Кавказу.
4. Назвіть основні райони видобутку енергоносіїв в Азії.
5. Вкажіть причини слабкої залюдненості Середнього Сходу і величезну концентрацію людей на Півдні та Сході.
6. Вкажіть ареали землеробства в Азії, їхнє співвідношення з осередками найстаріших у світі цивілізацій.
7. Які транспортні коридори Азії мають світове значення?
8. Укажіть принципові риси сільськогосподарського районування Китаю.
9. Назвіть галузі спеціалізації кольорової металургії країн Південно-Західної Азії.
10. У чому принципові відмінності між розвитком нафтовидобувних країн Перської затоки й "азіатських тигрів"?
11. Укажіть та охарактеризуйте традиційні та постіндустріальні галузі спеціалізації промисловості Індії.
12. Назвіть і покажіть на карті економічні райони Китаю.
13. Укажіть кам'яновугільні родовища Китаю.
14. Які чинники зумовили спеціалізацію господарства країн Центральної Азії в міжнародному поділі праці?
15. Укажіть найпоширеніші релігійні вірування Китаю.
16. Відзначте регіони Азії з найвищою концентрацією населення.
17. Укажіть країну Південно-Східної Азії де є родовище хромітів світового значення.
18. Чому регіон Середнього Сходу називають "світовим перехрестям"?
19. Вкажіть найбільш нестабільні у політичному відношенні країни Південно-Західної Азії.
20. Яку країну світу та чому називають «Азія в мініатюрі», або «Азія за одну мить»?
21. У якій країні винайдені компас, папір, процес виробництва заліза, паперові гроші та ракети?
22. Вкажіть «гарячі точки» Східної Азії.
23. Чому у Південно-Східній Азії спостерігається найвища концентрація населення серед усіх регіонів світу, що розташовані вздовж екватора?
24. Укажіть галузі спеціалізації промисловості Таїланду.
25. Якими галузями спеціалізації представлені країни Південної Азії у міжнародному поділі праці?
26. У чому полягають причини слабкої розвиненості Індії.
27. Укажіть галузі спеціалізації промисловості та сільського господарства Східного Китаю.

28. Укажіть основні чинники, що зумовили прискорений розвиток економіки країн “азійських тигрів”.
29. Які найбільші вантажні морські порти світу знаходяться в Азії?
30. Де знаходиться та як називається найбільша ГЕС світу?
31. Назвіть головні релігії Японії.
32. Укажіть особливості георелігійної ситуації в Індії?
33. Відзначте передумови та чинники становлення й економічного зростання Японії.
34. У якій країні Азії проходить світова межа посівів і споживання рису та пшениці?
35. Укажіть галузі спеціалізації сільського господарства Хокайдо.
36. У якому субрегіоні Азії зародилися основні світові релігії?
37. Де знаходиться та як називається найвищий хмарочос світу?
38. Яка сучасна демографічна ситуація в Китаї?
39. Вкажіть нафтогазові басейни Індії.
40. Які особливості сільського господарства Японії?
41. Укажіть галузі спеціалізації промисловості Хокайдо.
42. Яка країна Південно-Східної Азії є членом ОПЕК?
43. Назвіть «наймолодшу» країну Південно-Східної Азії.
44. Назвіть соціальні проблеми та структура зайнятості в Індії.
45. Яка країна світу є безперечним лідером за виробництвом сталі?
46. У національному складі Сінгапура переважають?
47. Назвіть і покажіть на карті найбільші метрополітенські регіони в Азії.
48. Назвіть найвідоміші пам'ятки світової культурної спадщини Азії.
49. Які причини сучасного динамічного розвитку туризму в Східній Азії та Тихоокеанському регіоні?
50. Оцініть природно-ресурсні можливості Азії.
51. Назвіть країни Південно-Східної Азії, що входять до АСЕАН?
52. Назвіть спільні риси господарства країн Кавказу.
53. Сформулюйте найбільш відмінні риси господарства країн Кавказу.
54. Вкажіть етнічні проблеми Туреччини.
55. Назвіть території, які входять до складу Австралійського Союзу.
56. У чому полягає вигідність і невигідність політико-географічного положення Австралії?
57. Укажіть міжнародні організації членом яких є Австралійський Союз.
58. За запасами яких корисних копалин Австралія посідає провідні позиції у світі?
59. У чому полягають особливості господарського освоєння території Австралії?
60. У чому полягає привабливість інвестиційного клімату Австралії?
61. Що становить основу участі Австралії у міжнародному географічному поділі праці?
62. Охарактеризуйте структуру сільського господарства Австралії.
63. У чому полягає ефективність економічної політики Австралії?

64. Порівняйте становище корінних мешканців Австралії та Америки.
65. Охарактеризуйте періоди імміграційного процесу до Австралії.
66. Охарактеризуйте структуру промислового виробництва Австралії.
67. Спрогнозуйте напрями розвитку економіки Австралії на найближчі десятиріччя.
68. Назвіть спільні риси географічного положення країн Океанії.
69. Порівняйте рівень забезпечення природними ресурсами острівних країн Океанії.
70. Укажіть основні форми участі країн Океанії у міжнародному поділі праці.
71. Визначте найбільш віддалені території Океанії.
72. Укажіть зони найбільших екологічних лих в Океанії.
73. Визначте основні риси геополітичної ситуації в Австралії та Океанії.
74. Які країни Азії займають найвищі позиції у рейтингу країн світу за Індексом людського розвитку.
75. Чому переселенський капіталізм в Австралії та Новій Зеландії виявився більш успішним, ніж у низці інших колишніх колоній Великої Британії?

ВАРІАНТ ТЕСТУ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ ПО ЗМІСТОВОМУ МОДУЛЮ 1

1. Вкажіть три перші (найбільш активні) зони світової політики й економіки:

3 бали

а) _____ ; б) _____ ; в) _____.

2. Укажіть головні причини, що призвели до того, що Китай за економічним потенціалом і ВВП входить до першої десятки країн світу?

1 бал

- а) різке скорочення військового виробництва та переорієнтація його на виробництво сільськогосподарських машин і гірничого устаткування;
- б) проведення системних економічних реформ і політики «відкритих дверей»;
- в) здійснення політики «великого стрибка» та «культурної революції»;
- г) повна заміна вугілля в паливно-енергетичному балансі на газ та уран.

3. Укажіть характерні для розміщення господарства особливості території, виділеної штрихуванням на картосхемі Японії?

1 бал

- а) розміщення найбільших гірничо-рудних підприємств;
- б) екстенсивне сільське господарство;
- в) розвиток мережі природоохоронних територій;
- г) висока концентрація промислового виробництва.

4. Порівняйте місце Японії та України в міжнародному поділі праці. Визначте види діяльності, для розвитку яких в Україні доцільно використовувати сучасні технології з Японії та досвід їх впровадження в цій країні:

3 бали

- а) будівництво атомних електростанцій підвищеного рівня безпеки;
- б) збільшення посівних площ за рахунок збору двох-трьох урожаїв за рік;
- в) упровадження інтенсивних технологій вирощування рису й чаю;
- г) розвиток швидкісного залізничного транспорту;
- д) будівництво багатокілометрових мостів між островами;
- ж) технологічна модернізація металургійних комбінатів;
- з) виробництво натуральних шовкових тканин.

5. У структурі виробництва електроенергії в Китаї переважають:

1 бал

- а) ТЕС;
- б) ГЕС;
- в) АЕС;
- г) альтернативні ЕС.

6. Укажіть основні риси розвитку транспорту країн Південно-Східної Азії:

3 бали

а) _____ ; б) _____ ; в) _____

7. Укажіть, що НЕ є причиною слабкої розвиненості Індії?

1 бал

- а) колоніальне минуле;
- б) корупція та бюрократія у владних органах;
- в) важкі кліматичні умови;
- г) низький рівень грамотності населення;
- д) не використовуються значні запаси паливних ресурсів.

8. Яка група чинників обумовила лідерство Китаю та Індії у виробництві бавовняних тканин?

1 бал

- а) споживчий, транспортний, енергетичний;
- б) транспортний, енергетичний, водний;
- в) трудових ресурсів, науковий, екологічний;
- г) сировинний, споживчий, трудових ресурсів.

9. Чим подібні на політичній карті світу Індія та Канада?

1 бал

- а) географічним положенням: це країни однієї частини світу;
- б) економічною системою: це країни планової економіки;
- в) політико-територіальним устроєм: це федерації;
- г) формою державного правління: це монархії.

ВАРІАНТ ТЕСТУ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ ПО ЗМІСТОВОМУ МОДУЛЮ 2

1. Георелігійна ситуація у Південно-Західній Азії:

2 бали

---

2. Укажіть субрегіон Азії з найвищою лісистістю території:

1 бал

- а) Центральна Азія;
- б) Південно-Західна Азія;
- в) Південно-Східна Азія;
- г) Південна Азія.

3. Укажіть найбільш нестабільні у політичному відношенні регіони Південно-Західної Азії:

1 бал

а) _____ ; б) _____ ; в) _____.

4. Укажіть групу країн, які дають понад 80 % світового виробництва натурального каучуку:

1 бал

- а) Бангладеш, Індія, Пакистан;
- б) Китай, Індія, Шрі-Ланка;
- в) Малайзія, Індонезія, Таїланд;
- г) Китай, Індія, Туреччина.

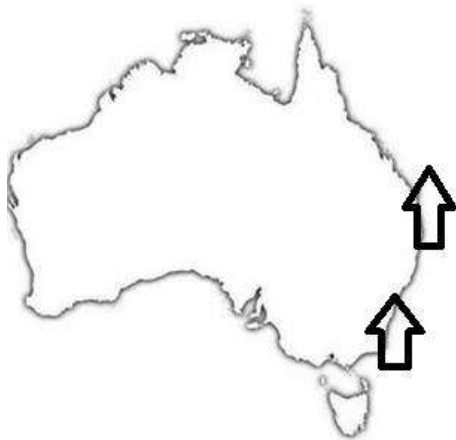
5. Родовище хромітів світового значення є:

1 бал

- а) на Філіппінах;
- б) у Сінгапурі;
- в) у Таїланді;
- г) в Індонезії.

6. Укажіть вантажопотік якого ресурсу показаний на картосхемі:

1 бал

- а) марганцевої руди;
- б) залізної руди;
- в) кам'яного вугілля;
- г) бокситів.

7. Найбільшим природним багатством Туркменістану є:

1 бал

- а) самородна сірка;
- б) слюда;
- в) природний газ;
- г) нафта.

8. Укажіть головні країни-постачальники джуту на світовий ринок:

1 бал

Індія, Китай, Шрі-Ланка
Індія, Таїланд, Китай
Бангладеш, Індія, Пакистан
Шрі-Ланка, Індонезія, Філіппіни

9. Укажіть до якого типу країн належить Австралія та Нова Зеландія:

1 бал

а) економічно розвинені країни;
б) країни, що розвиваються;
в) країни з централізовано керованою економікою;
г) середньорозвинені країни з перехідною економікою.

10. Укажіть спільні ознаки, які характерні для промисловості Канади та Австралії?

1 бал

а) працюють найбільші гідрогенеруючі компанії світу, велика частка ГЕС у виробництві електроенергії;
б) величезні обсяги видобутку й експорту рудної сировини;
в) у портах розвиваються експортні виробництва харчових продуктів і напівфабрикатів: охолодженого м'яса, виробництва цукру з тростини, пшеничного борошна;
в) потужне лісове господарство, виробництво деревини й паперу.

11. Такі квазідержави як Республіка Абхазія та Південна Осетія розташовані на території:

1 бал

а) Азербайджану;
б) Грузії;
в) Казахстану;
г) Вірменії.

12. Укажіть основні види діяльності населення країн Океанії:

3 бали

а) рибальство, добування перлин та перламутрових черепашок;
б) примітивне рослинництво;
в) текстильна та швейна промисловість;
г) целюлозно-паперова промисловість;
д) обслуговування військових баз іноземних держав;
е) нафтопереробна промисловість.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ

1. Типологія і типи держав світу.
2. Країни-нафтоекспортери.
3. Найменш розвинені держави.
4. Диференціація держав Азії за рівнем соціально-економічного розвитку.
5. Типи держав Австралії та Океанії за рівнем соціально-економічного розвитку.
6. Георелігійна ситуація у субрегіонах та державах Азії.
7. Іслам: його ідеологія і значення для розвитку держав Азії.
8. Інтеграційні процеси в Південно-Східній Азії.
9. Суспільно-географічна характеристика Східної Азії.
10. Суспільно-географічна характеристика Південно-Східної Азії.
11. Суспільно-географічна характеристика Південної Азії.
12. Оцінка географічного положення Південно-Західної Азії.
13. Суспільно-географічна характеристика Південно-Західної Азії.
14. Суспільно-географічна характеристика Центральної Азії.
15. Природні умови і ресурси Східної Азії.
16. Природні умови і ресурси Південної Азії.
17. Нафтовидобувні країни Перської затоки.
18. «Гарячі точки» Азії.
19. Суспільно-географічна характеристика Японії.
20. Суспільно-географічна характеристика Китаю.
21. Суспільно-географічна характеристика Республіки Корея.
22. Суспільно-географічна характеристика Монголії.
23. Суспільно-географічна характеристика Індії.
24. Суспільно-географічна характеристика Туреччини.
25. Суспільно-географічна характеристика Ізраїлю.
26. Суспільно-географічна характеристика Об'єднаних Арабських Еміратів.
27. Причини, ознаки і наслідки слаборозвинутості Індії.
28. Чинники прискореного розвитку держав «азійських тигрів».
29. Спеціальні економічні зони і "відкриті" порти Китаю.
30. Суспільно-географічна характеристика Нової Зеландії.
31. Суспільно-географічна характеристика Австралії.

32. Суспільно-географічна характеристика Океанії.
33. Суспільно-географічна характеристика Сінгапуру.
34. Суспільно-географічна характеристика Таїланду.
35. Суспільно-географічна характеристика В'єтнаму.
36. Суспільно-географічна характеристика Індонезії.
37. Суспільно-географічна характеристика Малайзії.
38. Суспільно-географічна характеристика Пакистану.
39. Мінерально-сировинні ресурси Китаю.
40. Населення Китаю.
41. Паливно-енергетичний комплекс Китаю.
42. Промисловість Китаю.
43. Сільське господарство Китаю.
44. Населення Індії.
45. Соціальні проблеми та структура зайнятості в Індії.
46. Промисловість Індії.
47. Сільське господарство Індії.
48. Індія у міжнародному поділі праці.
49. «Три відкриття» Японії.
50. Передумови та чинники становлення й економічного зростання Японії.
51. Природно-ресурсний потенціал Японії.
52. Населення Японії.
53. Мегалополіс Токайдо.
54. Промисловість Японії.
55. Сільське господарство Японії.
56. Японія у міжнародному поділі праці.
57. Транспортний комплекс Японії.
58. Промисловість Південної Кореї.
59. Природні умови та ресурси Монголії.
60. Населення Туреччини.
61. Промисловість Туреччини.
62. Сільське господарство Туреччини.
63. Туристсько-рекреаційний комплекс Туреччини.
64. Мінерально-сировинні ресурси Казахстану.
65. Природно-ресурсний потенціал Австралії.

66. Населення Австралії. Українська діаспора: географія і роль у австралійському суспільстві.
67. Промисловість Австралії.
68. Сільське господарство Австралії.
69. Австралія у міжнародному поділі праці.
70. Види відкритих територій Китаю та їх роль у зовнішньоекономічних зв'язках.
71. Східний Китай.
72. Центр і Південь Китаю. Суспільно-географічна характеристика.
73. Південно-Західний Китай.
74. Економіко-географічна характеристика району Дунбей.
75. Північ КНР. Суспільно-географічна характеристика.
76. Великі міста Китаю.
77. Природна і культурна спадщина Китаю.
78. Суспільно-географічна характеристика району Канто.
79. Суспільно-географічна характеристика району Кінкі.
80. Суспільно-географічна характеристика району Хоккайдо.
81. Суспільно-географічна характеристика районів Тюгоку, Сікоку та Кюсю.
82. Суспільно-географічна характеристика району Тохоку.
83. Суспільно-географічна характеристика Токіо.
84. Північний Схід Індії.
85. Захід і Центр Індії.
86. Південь Індії.
87. Особливості вирощування зернових культур в регіонах Азії.
88. Політика постнафтового розвитку країн Південно-Західної Азії.
89. "Священні" міста Південно-Західної Азії.
90. Нафтогазовий басейн Перської затоки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА ДО КУРСУ

Основна:

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К. : Видавничий центр “Академія”, 2007. 688 с.
2. Блій Г. де, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ “Україна” О. І. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.
3. Географічне країнознавство. Підручник: Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О.О. Любіцева та ін.; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
4. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. К. : Знання, 2011. 638 с.
5. Економічна і соціальна географія світу // Яценко Б. П., Кіптенко В. К., Любіцева О. О. та ін. К. : Наш час, 2013. 472 с.
6. Кузик С. Регіональна економічна і соціальна географія світу (розвинені країни) : навч. посібник / С. Кузик, Л. Котик, І. Ванда. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 148 с.
7. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 528 с.
8. Мальська М. П., Бордун О. Ю., Гамкало М. З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 184 с.
9. Соціально-економічна географія світу // За ред. С. П. Кузика. Львів : Світ, 2002. 672с.
10. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.

Додаткова:

1. Географія транспорту : навч. посіб. / В. І. Дорошенко, К. Д. Діденко. Київ : нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Київський університет, 2010. 183 с.
2. Довідковий атлас світу / В. В. Молочко, Ж. Є. Вовк, І. Л. Дрогушевська та ін. К. : ДНВП «Картографія», 2010. 328 с.
3. Економіка зарубіжних країн : навчальний посібник для вузів: / А. П. Голіков, О. Г. Дейнека, Л. О. Позднякова, П. О. Черномаз. К. : Центр учбової літератури, 2008. 463 с.
4. Країнознавство: Підручник / за заг. ред. Крижанівського В. П., Головченка В. І. К. : ВПЦ “Київський університет”, 2008. 658 с.
5. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. I: Общая характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2008. 495 с.
6. Максаковский В. П. Географическая картина мира. Кн. II: Региональная характеристика мира / В. П. Максаковский. М. : Дрофа, 2009. 480 с.
7. Матвієнко Н. М., Матвієнко В. М. Стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в Японії // *Вісник Київського національного*

університету імені Тараса Шевченка. Серія: Географія : Наук. збірник. 2020. Вип. 1/2 (76/77). С. 64-69. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2721.2020.76-77.9>

8. Матвієнко Н. М., Матвієнко В. М. Туристсько-рекреаційні ресурси Японії // *Географія та туризм*: Наук. журнал. К. : Альфа-ПК, 2020. Вип. 60. С. 16-25. DOI: <https://doi.org/10.17721/2308-135X.2020.60.16-25>
9. Павлов С. В., Мезенцев К. В., Любіцева О. О. Географія релігій. Київ : АртЕК, 1998. 504 с.
10. Політична географія і геополітика : навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. К. : Либідь, 2007. 255 с.
11. Социально-экономическая география зарубежного мира / Под ред В.В. Вольского. 2-е изд., испр. М. : Дрофа, 2003. 560 с.
12. Страны и народы. Научно-популярное географо-этнографическое издание: в 20 т. М., 1978-1985.
13. Трохимчик С.В., Федунь О.В. Політична географія світу : Навч. посіб. 2-е вид., К.: Знання, 2007. 422 с.
14. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны : Учебник / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. М. : Гардарики, 2003. 928 с.
15. Юрківський В. М. Країни світу : довідник. К. : Лібра, 2001. 332 с.

Додаткові ресурси:

1. International Trade Statistics Yearbook 2018. Trade by Country. URL: <https://comtrade.un.org/pb/downloads/2018/VolI2018.pdf> – Vol. 1. – NY., 2019.
2. The Oxford Handbook of Economic Geography. URL: https://www.researchgate.net/publication/240661600_The_Oxford_Handbook_of_Economic_Geography
3. UNCTAD Handbook of Statistic 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdstat44_en.pdf
4. Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org>
5. Країни світу. URL: www.world-countries.org.ua
6. Основні огляди і доповіді ООН в економічній і соціальній сферах. URL: <http://www.un.org>
7. Офіційний сайт FAO (статистика з сільського господарства – Food and Agricultural Organization of the United Nations). URL: <http://www.fao.org>
8. Офіційний сайт OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) – статистика з машинобудування. URL: <http://www.oica.net>
9. Офіційний сайт Австралійського статистичного бюро. URL: <http://www.abs.gov.au>
10. Офіційний сайт Всесвітньої організації World Steel Association (статистика з чорної металургії). URL: <http://www.worldsteel.org>

- 11.Офіційний сайт Комісії ООН з промислового розвитку ЮНІДО. URL:
<http://www.unido.org>
- 12.Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку (Organisation for Economic Cooperation and Development). URL:
<http://www.oecd.org>
- 13.Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
- 14.Сайт регіональної статистики. URL: <http://www.world-gazetteer.com>
- 15.Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL:
<https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Основні показники соціально-економічного розвитку країн і територій Східної Азії

Країна (територія)	Площа, тис. км ²	Населення, млн. чоловік, 2021 р.	ВВП, млрд. дол. США, 2019 р.	ВВП на душу населення, дол. США, 2019 р.	ІЛР, місце 2020 р.
Китай	9597	1 398	14327	16117	85
Гонконг (Сянган)	1,1	7,3	365,8	59848	4
Тайвань	36	23,6	611,4	24502	...
Корея					
Північна	120,5	25,8	28	1700	...
Південна	99,7	51,7	1647	42765	23
Монголія	1 566	3,2	11,1	12317	99
Японія	377,9	124,7	5079.	41429	19
РАЗОМ	11798 (7,9 %)	1634,3 (21 %)	22 069 (27,5 %)		
Середній	-	-	-	28382	-
СВІТ	148940	7773	80270	17500 <i>середній</i>	

Примітка: 1)... – дані відсутні;
2) (21 %) – частка від світу.

Для порівняння:

Україна:

Площа – 603,7 тис. км²

Чисельність населення – 43,7 млн. дол. (34 місце);

ВВП – 155,1 млрд. дол. (50 місце);

ВВП на душу населення дол. США – 12810 дол. (146 місце),

ІЛР – 74-е місце.

Таблицю складено за даними:

1. Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org>
2. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

ДОДАТОК Б

Основні показники соціально-економічного розвитку країн Південно-Східної Азії

Країна (територія)	Площа, тис. км ²	Населення, млн. чоловік, 2021 р.	ВВП, млрд. дол. США, 2019 р.	ВВП на душу населення, дол. США, 2019 р.	ІЛР, місце 2020 р.
Бруней	5,7	0,5	12,1	62200	47
В'єтнам	331,2	102,8	260	8200	117
Індонезія	1904	275,1	1120	11400	107
Камбоджа	181	17,3	22,1	4200	144
Лаос	236,8	7,6	17	7800	137
Малайзія	329,8	33,5	364,6	26400	62
М'янма	676,5	57,1	66,6	4500	147
Сінгапур	0,69	5,9	372,1	93400	11
Східний Тімор	14,8	1,4	2,8	3200	141
Таїланд	513,1	69,5	543,8	17300	79
Філіппіни	300	110,8	377,2	8000	107
РАЗОМ	4494 <i>(3 %)</i>	681,5 <i>(8,8 %)</i>	3158,3 <i>(3,9 %)</i>		
<i>Середній</i>	-	-	-	22418	-
СВІТ	148940	7773	80270	17500 <i>середній</i>	-

Примітка: (3,9 %) – частка від світу.

Таблицю складено за даними:

1. Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org>
2. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

ДОДАТОК В

Основні показники соціально-економічного розвитку країн Південної Азії

Країна (територія)	Площа, тис. км ²	Населення, млн. чоловік, 2021 р.	ВВП, млрд. дол. США, 2019 р.	ВВП на душу населення, дол. США, 2019 р.	ІЛР, місце 2020 р.
Бангладеш	144	164,1	329,5	4800	133
Бутан	38,4	0,9	2,4	10900	129
Індія	3288	1339	2836	6100	131
Мальдіви	0,3	0,4	4,5	13000	95
Непал	147,2	30,4	24,9	3800	142
Пакистан	796,1	238,2	253,2	4600	154
Шрі-Ланка	65,6	23	84	12500	72
Разом	4479,6	1796 <i>(23,1 №)</i>	3534,5 <i>(4,4 %)</i>	-	-
Середній	-	-	-	7957	-
СВІТ	148940	7773	80270	17500 <i>середній</i>	-

Примітка: (23,1 %) – частка від світу.

Таблицю складено за даними:

1. Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org>
2. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

ДОДАТОК Г

Основні показники соціально-економічного розвитку країн Південно-Західної Азії

Країна (територія)	Площа, тис. км ²	Населення, млн. чоловік, 2021 р.	ВВП, млрд. дол. США, 2019 р.	ВВП на душу населення, дол. США, 2019 р.	ІЛР, місце 2020 р.
Азербайджан	86,6	10,3	48,1	13700	88
Афганістан	652,2	37,5	20,2	2000	169
Бахрейн	0,8	1,5	38,5	40900	42
Вірменія	29,7	3	14	12600	81
Грузія	69,7	4,9	17,7	14100	61
Ємен	528	30,4	54,4	2500	179
Ізраїль	21,9	8,8	394,9	38300	19
Ірак	438,3	39,7	232	9300	123
Іран	1648	85,9	581,3	12400	70
Йорданія	89,3	10,9	44,6	9800	102
Катар	11,6	2,5	191,3	85300	45
Кіпр	9,3	1,3	24,9	37700	33
Кувейт	17,8	3	134,6	49900	64
Ліван	10,4	5,3	53,3	11600	92
ОАЕ	83,6	9,9	421,1	67100	31
Оман	309,5	3,7	76,9	27300	60
Саудівська Аравія	2149,6	34,8	792,8	44300	40
Сирія	187,4	20,4	24,6	2900	151
Туреччина	783,6	82,5	760	28400	54
Разом	7127,3 (4,8 %)	396,3 (5,1 %)	3928,2 (4,9 %)	-	-
<i>Середній</i>	-	-	-	26847	-
СВІТ	148940	7773	80270	17500	-

Примітка: (23,1 %) – частка від світу.

Таблицю складено за даними:

1. Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org>
2. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

ДОДАТОК Г

Основні показники соціально-економічного розвитку країн Центральної Азії

Країна (територія)	Площа, тис. км ²	Населення, млн. чоловік, 2021 р.	ВВП, млрд. дол. США, 2019 р.	ВВП на душу населення, дол. США, 2019 р.	ІЛР, місце 2020 р.
Казахстан	2725	19,2	181,2	25300	51
Киргизстан	200	6	8,4	4700	120
Таджикистан	144,1	9	2,5	3700	125
Туркменістан	488,1	5,6	40,8	15500	111
Узбекистан	447,4	30,8	57,8	7000	106
<i>Разом</i>	4004,6 (2,7 %)	70,6 (0,9 %)	290,7 (0,4 %)	-	-
<i>Середній</i>	-	-	-	11240	-
СВІТ	148940	7773	80270	17500	-

Примітка: (23,1 %) – частка від світу.

Таблицю складено за даними:

1. Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org>
2. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

ДОДАТОК Д

Основні показники соціально-економічного розвитку субрегіону Північна Азія

Країна (територія)	Площа, тис. км ²	Населення, млн. чоловік, 2021 р.	ВВП, млрд. дол. США, 2019 р.	ВВП на душу населення, дол. США, 2019 р.	ІЛР, місце 2020 р.
Росія	17098 (11,5 %)	142,3 (1,8 %)	1702 (2,1 %)	26500	52
СВІТ	148940	7773	80270	17500 <i>середній</i>	-

Примітка:

1. Взято до уваги статистичні показники вцілому включно з Європейською частиною Росії;
2. (11,5 %) – частка країни від світу.

Таблицю складено за даними:

3. Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org>
4. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

ДОДАТОК Е

Основні показники соціально-економічного розвитку Австралії та окремих країн Океанії

Країна (територія)	Площа, тис. км ²	Населення, млн. чоловік, 2021 р.	ВВП, млрд. дол. США, 2019 р.	ВВП на душу населення, дол. США, 2019 р.	ІЛР, місце 2020 р.
Австралія <i>% від світу</i>	7741 (5,2 %)	25,8 (0,3 %)	1390 (1,7 %)	48700	8
Вануату	12,2	0,3	0,9	2800	140
Гуам	0,5	0,1	5,8	35600	...
Кірибаті	0,8	0,1	0,2	2300	...
Маршаллові острови	0,2	0,08	0,2	4000	117
Мікронезія	0,7	0,1	0,3	3500	136
Науру	0,02	0,01	0,1	13500	...
Нова Зеландія	268,8	5	205,2	42400	14
Палау	0,5	0,2	0,3	17600	50
Папуа-Нова Гвінея	0,5	7,4	19,8	4100	155
Самоа (Західне Самоа)	2,8	0,2	0,8	6300	111
Соломонові острови	0,03	0,7	1,3	2500	151
Тонга	0,7	0,1	0,5	6400	104
Тувалу	0,03	0,01	0,04	4400	...
Фіджі	0,02	0,9	4,9	11000	93
Французька Полінезія	0,004	0,3	4,8	17000	...
<i>Разом серед представлених</i>	8028,8 (5,4 %)	40,4 (0,05 %)	237,6 (0,3 %)	-	-
<i>Середній серед представлених</i>	-	-	-	13881	-
СВІТ	148940	7773	80270	17500 <i>середній</i>	-

Примітка: 1) розглянуті найбільші за окремими показниками країни Океанії;
2) (5,2 %) – частка серед представлених країн від світу;
3) ... – дані відсутні.

Таблицю складено за даними:

- Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org>
- Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>